

שתיית קאזע לפני התפלה

ה) במנחת אהרן (ויניציאה תקס"ט כלל ו אות ח) כתב דהשותה קאזע בכדי שיוכל להיות נייער ולכוין בתפלתו וקשה לשתות בלי צוקער מחמת המרירות זהו בכלל רפואה ואינו מביא לגאווה ולכן מותר, ומעיד שראה גדולים וחכמים ואנשי מעשה שעושים כן, גם בנהר מצרים הל' תפלה אות ה העיד כן, וכן הכה"ח אות לא בשם עיקרי הר"ט, וכ"ה באור לציון ב-פז ס"ז ועי' שולחן מלכים עמ' רצג דהגה"ק מלובלין התיר ג"כ.

נחום אברהם, מאנסי נ.י.

הערה בנוסח מי שברך

לכבוד עורכי הקובץ התורני אור ישראל הע"י בנוסח מי שברך לחולה, מזכירין: אברהם יצחק ויעקב משה אהרן דוד ושלמה, וראיתי מקשים מדוע נשמט שמו של יוסף שהוא משבעת הרועים. ובשארית לפינחס להגה"ק ר' פינחס מאוסטילא זצ"ל נבג"מ ישוב שכיון שמידתו של יוסף שמירת הברית, וכי יש לחשוש אולי החולה אינו שמור כ"כ ויהי' קטרוג עליו בהזכרת שמו של יוסף. ועפ"י פירש דברי הפייט "יסוד צדיק בשבעה נעלם" – דהיינו יוסף נעלם מלהזכירו והסיבה לכך משום שאות ברית הוא לעולם – דכיון שהוא מצוין

[אה"ח 52672]

במידת הברית, לכך לא הזכירוהו, (אולי לפי"ד הק' יש להוסיף דלכך בנוסח מי שברך של התו"ט ז"ל להשומר פיו ולשונו נזכרו ג"כ ז' רועים הנ"ל ולא יוסף הצדיק, דברית הלשון מכון כנגד ברית המעור).

ועדיין צריך לעיין דמדוע הוזכר שמו של שלמה במקום יוסף. ואולי דיש איזה ענין להזכיר 'שבעה'. וכן יש לעיין מדוע במי שברך להעולים בס"ת אין מזכירין רק שלשת הרועים אברהם יצחק ויעקב, ולגבי חולה מזכירין שבעה.

ויתיישב הכל על נכון בס"ד, ע"פ דברי אליהו זוטא (פרק א') שהוא החלק השני של תנא דבי אליהו, שכתב בזה"ל: אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה לא נשתבחו אלא בצדקה ובהמשך: גדולה צדקה שמצלת את האדם מדרך המיתה, גדולה צדקה שמארכת ימיו ושנותיו של אדם וכו', ולפי"ז שפיר הזכירו דווקא את כל השבעה רועים, כי היו מצויינים במידת הצדקה, וכיון שצריכים לעורר רחמים על החולה שיבריא ויסיפו לו שנות חיים מזכירין דייקא את הרועים הנ"ל, דזכות הצדקה שעשו תעמוד להחולה, לאורך ימים ושנות חיים, ולכן מוסיפים בנוסח המי שברך בעבור שפלוני נדר מתנה לצדקה בעבורו בל"נ.

ביקרא דאורייתא

עזריאל ב. אהרנוביץ, ירושלים תוכב"א

הנחמה היא בזה שעדיין שכינתו בתוכנו וממהר לגאלנו

שורש כל הנחמות של ישראל בהגלות הוא לנחם אותם ולדבר על לבם ולהעיר אזניהם למשיבת נפשם, לאמר להם כי אף גם עתה בהיותם בארץ אויביהם גולים מעל שולחן אביהם, ואין אתנו יודע עד מה מהתגלות כבוד ה' עלינו ורוח שכינתו בתוכינו כמו בימים הקדמונים, בכל זאת לא שב כבוד ה' מאתנו ולא מאס את זרע ישראל חלילה לעולם ולא רחם מהם, עוד שכינתו בתוכינו והנה זה עומד אחר כתלינו. וכביכול הוא אסור וקרוב הוא לכל קוראיו אליו וממהר לגאלינו בגאות עולמים, וזהו נחמו נחמו עמי בזה לבד תתנחמו שעדיין אתם נקראים "עמי" וגן יאמר "אלקיכם" שגם בעת הגלות יאמר לכם הנני אלקיכם.

(תפארת שלמה, שבת נחמו)